

Epos - nasza

Ta lektura, podobnie jak tysiące innych, jest dostępna on-line na stronie wolnelektury.pl.

Utwór opracowany został w ramach projektu Wolne Lektury przez fundację Wolne Lektury.

CYPRIAN KAMIL NORWID

Epos — Nasza

1848

I

Z którego dziejów czytać się uczyłem,
Rycerzu! — piosnkę zaśpiewam i tobie.
Wysoki, właśnie obrócony tyłem
Do słońca, które złości się na żłobie
I, po pancerzu przebiegłszy promieniem,
Z osieroconym bawi się strzemieniem...

II

*Liców*¹ twych — wyznam — opiewać nie mogę,
Bowiem rozlałeś profil swój na wielu.
Lecz *serce*? — czuję — i dzielam trwogę
O bohaterstwo... stary przyjacielu!
Podzielam, mówię, gorącość i zapal,
Których-em z dziejów twych usty nałapał.

---

¹*liców* — dziś popr. forma D.lm: lic. [przypis edytorski]

III

Dziecina — pomnę — nad ciemną kartą
(Bo nawet odcień pamiętam papieru)
Schylony — z głową oburącz podpartą,
O! ileż, ileż ciągnąłem eteru²
Z czytania, z księgi, z możliwości czytania? —
I jak smutnawo było mi dookoła,
Kiedy już świeca gasła (rzecz tak tania!...)
Albo gdy z starszych kto nagle zawoła,
Albo gdy widzę już, że kilka tylko
Arkuszy — tak że końca dotkniesz szpilką!...

Książka

---

²eter — gaz stosowany w XIX w. jako środek znieczulający. [przypis edytorski]

IV

Czyli cię kochał i czy prawdę piszę,
To wiedz ze wspomnień, które tu skreśliłem,
Bom niepiśmienny ja i mało grzészę
Twórczością: piszę — śpiewam — tak jak żyłem...

V

To tak!... więc stajesz mi znów przed oczyma,
Jak ongi, rdzawą osłonięty zbroją,
I smutek budzisz, co się wężem zżyma,
Bo i ja miałem Dulcyneę³ moją!

---

³*Dulcynea* — bohaterka powieści *Don Kichote* Miguela Cervantesa, kochana przez głównego bohatera.
[przypis edytorski]

VI

To tak!... a śmiechu nie ma w tym, oj! nie ma —
Dla widzów chyba i dla czytelników,
Lecz dla nas? — mówię: dla nas, co obiera
Rękami nikłych walczym rozbójników,
Oswobodzając księżniczkę zaklętą —
Ból, spieka⁴, gorycz i marsz drogą krętą.

Śmiech

---

⁴spieka — dziś popr.: spiekota. [przypis edytorski]

VII

A śmiech? — to potem w dziejach — to potomni
Niech się uśmieją, że my tacy mali,
A oni szczęśni tacy i ogromni,
I czyści, i tak zewsząd okazali...

VIII

A oni? — że tak zniskąd nie zdradzani
Po paradyzie⁵ latają w promieniach
Z Beatryksami⁶ swymi — rozkochani—
W purpurze, w wieńcach i w drogich kamieniach,
Co odśmiejają się niebieskim ciałom
I oczom — i otwartym w strop aż na wskroś *Chwałom!*

---

⁵*paradyz* — raj. [przypis edytorski]

⁶*Beatrycze* — bohaterka *Boskiej Komedii* Dantego, jego miłość i przewodniczka po raju. [przypis edytorski]

IX

Szczęście-że im, Panie . . . . .

X

...a my — kawalery błędne,
Bez giermków, z wstęgą na piersi czerwona,
Przez mokre lasy, przez lasy żółędne,
Ciągniemy przędzę z dala zaczepioną:
U przekreślonych szyb żelazną kratą,
U najeżonych bram wściekłą armatą...

XI

Raz smoków stado, grzejące się cicho
Na wygorzałej od jadu darninie;
Drugi raz psotny gnom brzozową wierzchą
Około nozdrza koniowi zawinie;
A indziej panna z wieży woła chustką;
A indziej szary wąż z żółtą wypustką...

XII

Przez jakie ścieżek bo chadzałem krocie
Z ogromną dzidą, co gałęzie kruszy,
Ty jeden, wielki, znasz to, *Don Kichocie*,
Jednego ciebie to wspomnienie wzruszy,
Bo gawiedź śmiać się będzie wielolica,
Niewarta ostróg z *la Manczy* szlachcica!

XIII

A Dulcynea moja — o! prze-chrobry⁷
Rycerzu — wiedz, że w swojej ona
Osobie nigdy mi nie odsłonią;
— Chyba że wietrzyk jaki, wietrzyk dobry,
Uchyli czasem kwefu⁸ i nad włosom
Rumianych grono gwiazd pokaże z dala,
Albo obrączkę tęczową z opala,
Albo obuwia, co się bawi z wrzosem
Kwitnącym, rąbek mały, taki mały,
Jak najdrobniejsza koncha perłowana...

---

⁷*chrobry* (daw.) — odważny. [przypis edytorski]

⁸*kwef* — zasłona na twarzy kobiety. [przypis edytorski]

XIV

To wszystko!... ptaki często mi śpiewały,
Że już zbudzona i odczarowana
Pomiędzy smoki wychodzi z wieżyce⁹;
Że lampę trzyma w ręku, a potwory,
Nie mogąc światła znieść, w ziemię się ryją,
Skrzydłami w ciasne łopoczą piwnice
I klną, i gardła rozdzierają... wyją...

---

⁹z *wieżyce* — dziś popr. forma Msc.lp: z *wieżycy*. [przypis edytorski]

XV

Ale cóż? — ptaki, co im się przywidzi,
To wyśpiewują, przysiadłszy na tarczy
Albo na hełmie moim — a duch widzi,
Że kłamią — prawda jedynie wystarczy
Nam, co za prawdą gonim, *Don Kichotom*,
Przeciwno smokom, jadom, kulom, grotom!...

Prawda

Wszystkie zasoby Wolnych Lektur możesz swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać pod warunkiem zachowania warunków licencji i zgodnie z *Zasadami wykorzystania Wolnych Lektur*.

Ten utwór jest w domenie publicznej.

Wszystkie materiały dodatkowe (przypisy, motywy literackie) są udostępnione na *Licencji Wolnej Sztuki 1.3*. Fundacja Wolne Lektury zastrzega sobie prawa do wydania krytycznego zgodnie z art. Art.99(2) Ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych. Wykorzystując zasoby z Wolnych Lektur, należy pamiętać o zapisach licencji oraz zasadach, które spisaliśmy w *Zasadach wykorzystania Wolnych Lektur*. Zapoznaj się z nimi, zanim udostępnisz dalej nasze książki.

E-book można pobrać ze strony: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/norwid-epos-nasza>

Tekst opracowany na podstawie: Cyprian Norwid, Pisma wierszem i prozą, oprac. Juliusz W. Gomulicki, wyd. Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1984.

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Publikacja zrealizowana w ramach projektu Wolne Lektury (<http://wolnelektury.pl>). Reprodukacja cyfrowa wykonana przez Fundację Nowoczesna Polska ze zbiorów prywatnych Marty Niedziałkowskiej. Utwór powstał w ramach "Planu współpracy z Polonią i Polakami za granicą w 2014 roku" realizowanego za pośrednictwem MSZ w roku 2014. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o "Planie współpracy z Polonią i Polakami za granicą w 2014 r."

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Agnieszka Basiuk, Paulina Choromańska, Paweł Koziol.

Wesprzyj Wolne Lektury!

Wolne Lektury to projekt fundacji Wolne Lektury – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

Jak możesz pomóc?

Przekaż 1,5% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Wolne Lektury, KRS 0000070056.

Wspieraj Wolne Lektury i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).